

Sygn. akt V KK 342/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 28 września 2022 r.
sprawy **K. K. (uprzednio C.) i O. S.**
skazanych za czyn z art. 258 § 1 k.k. i inne
z powodu kasacji wniesionych przez obrońców skazanych,
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 10 grudnia 2021 roku, sygn. akt II AKa 104/21
zmieniającego w części, a w pozostałym zakresie utrzymującego w mocy
wyrok Sądu Okręgowego w Płocku
z dnia 18 września 2020 roku, sygn. akt II K 74/17

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadne;**
- 2. obciążyć skazanych K. K. i O. S. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 18 września 2020 r., sygn. II K 74/17, uznano oskarżoną K. C. za winną popełnienia czynów z: art. 258 § 1 i 3 k.k., za który wymierzono jej karę 2 lat pozbawienia wolności, z art. 56 § 1 k.k.s. w zb. z art. 76 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 1 k.k.s. w brzmieniu z chwili czynu w zw. z art. 2 § 2 k.k.s., za który wymierzono jej karę 2 lat pozbawienia

wolności i karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych po 500 zł każda oraz z art. 299 § 1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 k.k., za który wymierzono jej karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych grzywny, ustalając jedną stawkę za równoważną kwocie 500 zł. Sąd orzekł wobec oskarżonej karę łączną – 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 400 stawek dziennych grzywny po 500 zł każda. Nadto, zaliczył okres tymczasowego aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności i orzekł środek karny w postaci: przepadku dwóch nieruchomości, przepadku równowartości korzyści majątkowej, zakazu prowadzenia działalności gospodarczej z zakresu handlu wszelkimi materiałami na okres 5 lat.

Tym samym wyrokiem uznano oskarżonego O. S. za winnego popełnienia czynów: z art. 258 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, czynu z art. 76 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 5 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny 200 stawek dziennych po 500 zł każda oraz z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 k.k., za który wymierzono karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych grzywny po 500 zł każda. Sąd orzekł wobec oskarżonego karę łączną – 3 lat pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny po 500 zł każda. Nadto, orzekł środek karny w postaci przepadku równowartości części korzyści majątkowej.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonych i prokuratora oraz pełnomocnika interwenienta, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 grudnia 2021 roku, w sprawie o sygn. akt II AKa 104/21, zmieniono wyrok w stosunku do oskarżonej K. C. w ten sposób, że zmodyfikowano opis i kwalifikację 1. czynu na art. 258 § 1 i 3 w zw. z art. 4 § 1 k.k., zmodyfikowano opis, karę i kwalifikację 2. czynu na art. 76 § 1 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 5 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s., za który wymierzono karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 250 stawek po 500 zł każda, zmodyfikowano opis, karę i kwalifikację 3. czynu na art. 299 § 1, 5 i 6 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., za który wymierzono karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a

także zmieniono podstawę prawną przepadku nieruchomości, uchylono rozstrzygnięcia dotyczące przepadku równowartości korzyści majątkowej i wymierzono oskarżonej nową karę łączną w wysokości 3 lat pozbawienia wolności. Wyrok zmieniono również w stosunku do O. S., wobec którego zmodyfikowano opis czynu z art. 258 § 1 k.k., zmieniono podstawę wymiaru kary za czyn art. 76 § 1 k.k.s. w zb. z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 5 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. i złagodzano karę pozbawienia wolności do roku i 6 miesięcy oraz karę grzywnę do 150 stawek po 500 zł każda, zmieniono podstawę wymiaru kary za czyn z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 k.k. i złagodzano karę pozbawienia wolności do roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności uchylając jednocześnie karę grzywny, obniżono kwotę przepadku części równowartości korzyści majątkowej do 50.000 zł, a także wymierzono oskarżonemu nową karę łączną w wysokości 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, wobec ww. oskarżonych utrzymano w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie.

Kasacje od wyroku Sądu odwoławczego wnieśli obrońcy oskarżonych.

Obrońca oskarżonej K. C. zaskarżył orzeczenie „w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt. I ust. Ib, ust.lc, ust.ld, ust.le” i zarzucił:

„I. w zakresie czynu opisanego w pkt. I ust. 1c części rozstrzygającej wyroku obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 443 kpk, art. 399 § 1 k.p.k. i art. 14 § 1 k.p.k. oraz art. 439 §1 pkt 9 w zw. z art. 17§1 pkt. 9 kpk poprzez oddalenie apelacji obrońcy w tym zakresie (zarzut 2 apelacji), w sytuacji gdy zarówno w akcie oskarżenia jak i w pierwszym rozstrzygnięciu Sądu wydanym w tej sprawie - zaskarżonym wyłączenie przez obrońcę na korzyść oskarżonej - nie zostały zawarte, zarówno w opisie czynu przypisanego K. C. jak i przyjętej kwalifikacji prawnej (czyn opisany w pkt. II aktu oskarżenia) zachowania polegające na kierowaniu działaniem O. S. w zakresie działań mających na celu nienależny zwrot podatku naliczonego w kwotach 371.235,10 zł (podatek zwrócony) i 249.822,90 zł (podatek, który zgodnie z treścią wyroku usiłowano wyłudzić), co powoduje, iż finalnie oskarżonej K. C., wbrew zasadzie reformationis in peius oraz poza granicami (skargi) aktu oskarżenia został przypisany czyn (zarówno w

zakresie opisu czynności sprawczych jak i kwalifikacji prawnej)), który nie został jej zarzucony w akcie oskarżenia oraz który nie został jej przypisany w trakcie pierwszego rozstrzygnięcia sprawy, a miał być popełniony poza okresem przypisanego zarzutu,

II. w zakresie czynu opisanego w pkt. I ust. Id obrazę prawa materialnego, to jest art. 299§1,5,6 kk, polegającą na ustaleniu przez Sąd Apelacyjny, iż K. C. wspólnie z J. P. przyjęli w okresie od maja 2009 r do 18 marca 2011 r środki płatnicze w łącznej kwocie 371.235,10 zł, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego - wyłudzenia zwrotu podatku VAT, a następnie środki te przelali na rachunek osobisty K. C., pobrali w gotówce oraz dokonali za te środki zakupu nieruchomości, w sytuacji gdy tak opis ten jest sprzeczny z ustaleniami Sądu Apelacyjnego oraz zaaprobowanymi w tej części ustaleniami Sądu Okręgowego, a pierwszy zwrot podatku VAT nastąpił w dniu 02.05.2011 r, to jest w okresie ponad miesiąca po tym jak oskarżona została zatrzymana i aresztowana,

III. w zakresie czynu opisanego w pkt. I ust. Ic obrazę prawa materialnego, to jest art. 76§1 kks, polegającą na ustaleniu przez Sąd Apelacyjny, iż K. C. wspólnie z J. P. w okresie od maja 2009 r do 18 marca 2011 r uzyskali zwrot podatku VAT kwocie 371.235,10 zł, oraz usiłowali wyłudzić dalszy zwrot w kwocie 249.822,90 zł, w sytuacji gdy tak opis ten jest sprzeczny z ustaleniami Sądu Apelacyjnego oraz zaaprobowanymi w tej części ustaleniami Sądu Okręgowego, a pierwszy zwrot podatku VAT nastąpił w dniu 02.05.2011 r, to jest w okresie ponad miesiąca po tym jak oskarżona została zatrzymana i aresztowana,

IV. w zakresie czynu opisanego w pkt. I ust. e rażącą obrazę prawa materialnego to jest art. 299§7 kk, polegającą na oddaleniu apelacji w tym zakresie i orzeczenie przez Sąd Apelacyjny na podstawie tego przepisu przepadku - w tym przypadku nieruchomości opisanych w pkt. VI i VII w wyroku Sądu Okręgowego, jako nabytych z korzyści pochodzących z przestępstwa wyłudzenia podatku VAT - w sytuacji gdy z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Apelacyjny (oraz zaaprobowanych w tym zakresie ustaleń Sądu Okręgowego) wynika, iż wskazane nieruchomości zostały nabyte ponad rok przed uzyskaniem przez O. S. zwrotu podatku VAT w

kwocie 371.235,10 zł i tym samym nie mogły być nabyte z korzyści pochodzących z przestępstwa,

V. w zakresie czynu opisanego w pkt. I ust. 1b oczywistą i rażącą obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, to jest art. 7 kpk polegającą na utrzymaniu zaskarżonego wyroku w tym zakresie, jedynie po zmianie opisu czynu, z jednoczesnym potwierdzeniem przez Sąd Apelacyjny, iż istniała grupa przestępcza, w sytuacji gdy prawidłowa ocena zgromadzonych w sprawie dowodów, dokonana przy uwzględnieniu zasad logiki, w świetle zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, w szczególności w zakresie roli poszczególnych osób oraz dat realizowania przez niech poszczególnych czynności sprawczych w zakresie czynów jednostkowych im przypisanych, prowadzi do wniosku, iż grupa przestępcza nie istniała”.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi.

Obrońca oskarżonego O. S. zaskarżył wyrok w całości, zarzucając:

„rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k., i art. 170 § 1 pkt 2, 4 i 5 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k., art. 434 § 1 k.p.k. poprzez nienależyte odniesienie się do wszystkich zarzutów apelacji oraz uznanie, że zeznania świadka H. G. nie mają znaczenia w sprawie, gdyż dotychczasowy materiał dowodowy wykazał już sprawstwo i winę oskarżonego w zakresie przypisanych oskarżonemu czynów”.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedziach na kasacje prokurator Prokuratury Okręgowej w Suwałkach wniósł o ich oddalenie, jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje okazały się oczywiście bezzasadne, o czym przesądził zakres podniesionych w nich zarzutów.

Zgodnie z wolą ustawodawcy kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko orzeczeniu wydanemu przez Sąd odwoławczy na skutek rozpoznania środka odwoławczego. Celem postępowania kasacyjnego jest bowiem wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym, a jednocześnie takich, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia. Nie jest również dopuszczalne powtarzanie w kasacji zarzutów apelacyjnych, chyba że dotyczą one rażącego naruszenia prawa, a sąd odwoławczy je zignorował lub też przy ich rozpoznaniu doszło do obrazy prawa. Postępowanie kasacyjne nie może bowiem polegać na ponownej apelacyjnej kontroli orzeczenia i nie może być traktowane jako trzecia instancja (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2013 r., IV KK 299/13).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kasacji obrońcy oskarżonej K. C., zauważenia wymaga, że wszystkie zarzuty w niej ujęte stanowią powielenie zarzutów apelacji, które częściowo zostały uznane za zasadne i skutkowały redukcją odpowiedzialności karnej oskarżonej. W zakresie rozważania pierwszego z nich wskazać należy, że kwestie opisu czynu skarbowego i jego kwalifikacji prawnej, które zostały ustalone odmiennie niż w akcie oskarżenia, zostały szczegółowo omówione w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego. Sąd II instancji trafnie wskazał, że delikty karnoskarbowe zarzucane oskarżonym i przypisane im pierwszym wyrokiem skazującym, zaskarżonym wyrokiem i wyrokiem Sądu odwoławczego mają wspólny obszar wyznaczony znamionami tych czynów. Skarga oskarżyciela publicznego opisuje pewne zdarzenie historyczne, w ramach którego Sąd orzekający może się poruszać, dokonując modyfikacji opisu i zmiany kwalifikacji prawnej, w tym również - co do zasady - czasu popełnienia tego czynu. W przedmiotowej sprawie nie wykazano, by Sądy w istocie wyszły poza granice skargi oskarżyciela publicznego.

Kolejne dwa zarzuty również nie zasługiwały na uwzględnienie, ponieważ obrońca kwestionował już w ramach apelacji sprawstwo oskarżonej w zakresie przestępstwa tzw. prania pieniędzy oraz czynu karnoskarbowego polegającego na

nierzetelnym obrocie fakturami VAT. Sąd odwoławczy nie podzielił tego poglądu, ale zmodyfikował ich opis na jej korzyść i wymierzył za te czyny niższe kary. Obrońca zakwestionował dokonaną przez Sąd odwoławczy modyfikację opisu ww. czynów, ale opisy te, wbrew jego twierdzeniom, znajdują odzwierciedlenie w ustaleniach faktycznych opisanych szczegółowo w uzasadnieniu wyroku, do których kwestionowania na etapie postępowania kasacyjnego skarżący nie jest uprawniony.

Odnosząc się do kolejnych zarzutów kasacji, wskazania wymaga, że Sąd odwoławczy odniósł się szczegółowo do kwestii orzeczonego przepadku nieruchomości, zmieniając jego podstawę prawną i wyjaśniając przy tym, że nie można dopatrywać się sprzeczności pomiędzy ustaleniami dotyczącymi daty przelania środków finansowych z tytułu wyłudzonego podatku VAT, co miało miejsce w 2011 r., a datą nabycia nieruchomości w 2010 r. Sąd uznał, że przedmiotowe nieruchomości były formą pośrednich korzyści uzyskanych z wyłudzenia podatku VAT i tzw. prania pieniędzy, gdyż *de facto* ich zakup został „zrefinansowany” z tych środków. Nadto, Sąd odwoławczy rozpoznał zarzut apelacyjny z art. 7 k.p.k. i szczegółowo odniósł się do kwestii ustalenia istnienia grupy przestępczej. Wskazał, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił i określił konstytutywne cechy tej grupy, w tym role kierownicze przypisane m.in. K. C.. Modyfikacja opisu czynu w tym zakresie była natomiast jedynie skutkiem redukcji przestępstwa karnoskarbowego.

Kasację obrońcy O. S., bardzo ogólnikową, także należało uznać za stanowiącą jedynie próbę poddania sprawy ponownej kontroli instancyjnej przez Sąd Najwyższy. Podkreślenia wymaga, że w apelacji na próżno szukać zarzutów z art. 7, art. 410, art. 366 czy art. 434 k.p.k., które przywołuje w kasacji obrońca w ramach zarzutu wadliwej kontroli odwoławczej. Sąd odwoławczy odniósł się natomiast do wszystkich zarzutów ujętych faktycznie w apelacji obrońcy. Przede wszystkim rozważył zarzut związany z oddaleniem wniosku dowodowego z zeznań H. G., nie dostrzegając istotnych okoliczności, na które ów świadek miałby zeznawać. Sąd II instancji poświęcił osobny fragment na apelację O. S., gdzie odniósł się m.in. do zarzutów błędów w ustaleniach faktycznych i do pomyłki związanej ze wskazaniem nieprawidłowego numeru rachunku bankowego, ale

niektóre kwestie, jak w przypadku kwestii zmiany opisu i kwalifikacji prawnej czynu omówił dokładnie na podstawie apelacji K. C., co miało też zastosowanie do oskarżonego O. S.. Wskazał tam także między innymi, że brak zindywidualizowania faktur nie dekompletuje znamion czynu. Ponadto pierwszą częścią uzasadnienia wyroku, gdzie uzasadniono redukcję przestępstwa karnoskarbowego, objęto również O. S. Dokonano w jego przypadku modyfikacji i zmniejszenia wymiaru kary na jego korzyść.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 § 1 k.p.k. bezwzględnych przyczyn odwoławczych ani innej rażącej obrazy prawa mogącej mieć istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu zarówno kasacji obrońcy skazanej K. C., jak i obrońcy skazanego O. S., jako oczywiście bezzasadnych.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia skazanych od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy obciążył ich tymi kosztami.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]